

Piirivalveleht

Piirivalveameti väljaanne

juuni 2004

Nr 3 (33)

JUBILEX-2004 testis päästjate võimekust

Soome lahel toimus tänava juba kümmandat korda Eesti, Soome ja Venemaa piirivalvete iga-aastane ühisõppus, mis tähtsündmuse puhul kandis nime JUBILEX 2004.

2. juunil Soome lahel Kotka maa- ja ka lähistel toimunud merepäästeõppusel osalesid igast riigist üks piirivalvelaev ja -kopter, Soomest ka abi- ja julgustuslaevad. Eestit esindasid piirivalvelaev Vapper ja lennusalga helikopter.

Lisaks kolme riigi piirivalvuritele osalesid õppusel Soome politseinikud, kaitsevälased, keskkonnaja päästeametnikud ning tolli ja veeliiklusteenistuste töötajad. Põnevust pakkus Soome piirivalve kiirreageerimisüksuse osavõtt. Vastavalt stsenaariumile kärgatas kell 11.30 arvatavalt terroristide poolt kaaperdatud kruisilaeval plahvatus, misjärel Soome piirivalve alustas avamerel otsingu- ja päästeoperatsiooni, paludes abi

Eesti ja Vene piirivalvetelt. Kolme riigi piirivalvete ülesandeks oli leida avariiline alus, evakueerida reisijad ning osutada vigastatutele esmaabi. Avariilise laeva rolli etendas Kotka merekooli õppelaev Katarina. Vees ja päästeparves olevaid inimesi imiteerivad nukud leiti ja korjati kokku kopterite poolt, laevade meeskonnad evakueerisid kiirpaatidega Katarinalt reisijad ja saatsid välja tuletõrjesalgad.

Silma paistis kolme riigi kopterite meeskondade professionaalne tegutsemine, samuti üksuste omavaheline koostöö. Kell 14.00 oli "tulokahju" Katarinal kustutatud, kadunud inimesed leitud ja ülejäänud aluselt evakueeritud. Õppus lõppes laevade ühisvisiidiga Kotkas. Kolmepoolset ühisõppust on korraldatud alates 1995. aastast. Mullu peeti ühisõppus Nargen-2003 Eesti vetes Naissaare lähedal, siis oli korraldajaks Eesti piirivalve.

PUHAS MERI Kakumäe lahel

26. mail korraldas Eesti piirivalve Kakumäe lahel järjekordse reostustõrjeõppuse "Puhas meri 2004", kus osalesid Eesti ja Soome piirivalvete reostustõrjelaevad ja kaldateenistused. Ühisõppuse eesmärgiks oli harjutada reostustõrjeoperatsioonide juhtimist, reostustõrje seadmete praktilist kasu-

tamist ning reostustõrjeüksuste omavahelist koostööd. Õppuse stsenaariumi kohaselt sõitis Kakumäe poolsaare otas madalikule tanker, mille pardal oli 50 tonni toornaftat. Õnnetuse tagajärjel voolas sellest merre viiendik, mis reostustõrjelaevade poolt kokku korjati. Oskusi näitasid Eesti reostustõrjelaeva Kati ja soomlaste Oili I, Seili ja Halli meeskonnad, tegevust koordineerisid merevalvekeskused Tallinnas ja Turus. Õppusest võttis osa ka Soome keskkonnainstituut.

Soome lahel sõitis kaubalaev madalikule

13. juunil sõitis Soome lahes Pakri saarte lähedal madalikule Bahama lipu all kurseeriv saematerjaliga kuivlastilaev Celtic Spirit.

Kell 3.53 märkas Paldiski kordoni radarvaatleja, et Suur-Pakri saare põhjatipust kolme miili kaugusel läänes seisab Krassi madaliku läheduses laev, mis ei vasta kutsungitele. Alusega ei saanud ühendust ka asja uurima suundunud piirivalvelaev Kõu. Alus tuli sidosse alles siis, kui Kõu pardalt valmistati vette laskma paati, et avariilise laeva pardale suunduda.

Laeva kapteni teatel väljus laev eelmisel õhtul Bekkeri sadamast, et suunduda Warrenpointi. 91 meetrit pika ja 14,5 meetrit laia kuivlastilaeva pardal oli 4500 tihumeetrit

saematerjali ja kümneliikmeline meeskond.

Esialgu püüdis meeskond alust madalikult lahti saada oma jõududega, kuid palus hiljem puksiiride abi. Tallinnast tellitud puksiiride "Orion" ja "Tasuja" ühised pingutused vilja ei kandnud ning 15. juunil suundus laevale appi jäämurdjaja Tarmo. Piirivalvele trükkimine ajaks ei olnud laeva madalikule sõidu põhjus veel selgunud nagu ka laeva edasine saatus. Vahepeal õnnetuse järel ei tekkinud ohtu inimestele ega reostust. Olukorda jälgis sündmuskohal piirivalvelaev Kõu

3xUrmo Kohv

PIIRIVALVE OPTIMEERIMISEST

Optimeerima tähendab teisi sõnu parimat teostusviisi leidma, soodsaimaks kujundama. Mida tähendab piirivalve optimeerimine, rääkis Piirivalvelehele piirivalveameti staabiülem, kolonel Aare Evisalu.

Siseministeeriumi arvates on optimeerimise eesmärk vastavate ametkondade; piirivalve, politsei- ja päästeameti tegevuse efektiivsuseks muutmise, nende juhtimise tegevuskulude kokkuvõtte saavutamise. Praeguste kulude paremini kasutamine. Pole kindel, et tingimustes, kus Eesti areng nõuab valitsuselt kulutusi sotsiaalsfääris näiteks noortele peredele, arstidele ja haridusele, jätkuks raha ka piirivalvele.

Agas piirivalvel on jätkuv vajadus suurendada patrullimist merel ja isikkoosseisu maismaapiiril. Põhitegevuseks raha leidmine on võimalik vaid piirivalve omavahenditest, mis tähendab, et peame püüdma kokku hoida teiste tegevuste arvelt. Optimeerimine on seotud muudatustega piirivalve staatuses, ülesannetes.

Kõigepealt räägime ülesannetest. Kuna valitsuse tasandil ei nähtud vajadust piirivalve sõjaliste riigikaitse ülesannete täitmise järele, siis ei ole ka otstarbekas ajateenijate koolitamine piirivalve kulul, mistõttu seisab ees selle osa, mis tegeles ajateenijate koolitamisega, ümberkavandamine. Jutt käib nii inim- kui materiaalsest ressursist ning rahast.

Mis saab vabanenud inimestest, hoonetest? Teatud mõttes on võimalik järgida oma muudatuste läbi viimisel politsei eeskujul, aga miks mitte ka Läti piirivalve eeskujul, kus optimeerimine lõpetati juba mitu aastat tagasi. Viimaseks Lätis toimunud optimeerimise heaks näiteks võib nimetada piirivalve migratsioonipolitsei ülesannete andmist ja isikkoosseisu viimist piirkonna koosseisu.

Meil tuleb lähtuda sellest, mis annab meile faktilist kokkuvõtet. On selge, et optimeerimine ei tähenda ühegi piirivalvuri vallandamist, kaitsevälaliste sotsiaalsete garantiide kadu. Kedagi ei viida sunniviisiliselt

teisele tööle üle. Iseenesest mõista, kui Narva-Jõesuu õppekeskuses lõpetatakse tegevus, siis püütakse inimestele pakkuda erinevaid võimalusi ja lastakse ka neil endil valida. Kuna meie komplekteeritus on praegu 62%, siis tähendab see, et meil on piisavalt vabu ametikohti erinevates üksustes, alates piirivalveameti staabist ja lõpetades piiripunktidega. Päriskindlasti ei ole optimeerimise eesmärgiks taotleda kokkuvõtte ametnike sissetulekute arvelt. Piirivalveametnike sissetulek peab jääma samasuguseks, nagu see oli enne asutuste ja allasutuste muutmist.

Kuidas optimeerimine hakkab kujunema? Piirkondade arv väheneb. Kas neid jääb 4, 5 või 6, peab näitama analüüs, mille kooskõlastab ministeerium.

Oleme alustanud tööd kolme merepiirkonna (Pärnu, Saaremaa, Hiiumaa) ühendamiseks Lääne piirkonnaks. Kuna meie alakooplekteeritus ei võimalda saavutada olulist kokkuvõtet juhtimistegevuses kasutatava inimressursi arvelt, siis tõenäoliselt peab kokkuvõtte olema saavutatav majanduskulude, näiteks ülalpeetavate hoonete arvelt.

Kolmest piirkonna staabist on võimalik komplekteerida üks täisväärne piirkonna staap ja kahe rajooni juhtkonnad. (Kokkuvõtte tekib ka vabaneva tugiteenuseid pakkuva personali arvelt logistika alal, kantseleis ja raamatupidamise alal.)

Sama protsess ootab ees ka idapiiril ning koos piirkondade ühinemisega muutuvad loogilisemaks ka nendevahelised vastutusalad. Näiteks nihutades Lääne ja Põhja piirkonna omavahelist piiri lääne poole, läheb Tuksi kordon Põhja piirkonna alla. Taolised muudatused toimuvad ka Eesti-Läti ning Eesti-Vene piiril.

Kuna piirivalve põhitegevust teostavate üksuste arvelt kokku hoida ei ole võimalik, (kordonid piiripunktid jne) siis tuleb otsida kokkuvõtte võimalust tugiteenuseid pakkuvate asutuste vähendamise teel. Näiteks vähendades hooldekeskuste arvu. Praegu on igal piir-

kol Aare Evisalu

konnal hooldekeskus. Kaaluksime, kas on võimalik hakkama saada 2-3 regionaalse tugikeskusega. Näiteks ida-virus, kagus ja Tallinnas.

Tallinna linna tingimustes on praegu olemas keskhooldebaas, Põhja piirkonna hooldebaas oma merebaasiga, oma logistika on ka piirivalvelaevade divisjonil. Neli võiks ühendada. Kui seegi ei aita ja raha ei jätku, siis tuleb jätkata ja kaaluda nende piirivalve allasutuste tegevuse lõpetamist, mis otseselt ei ole piirivalvega seotud, näiteks Pärilseja lastelaager...

Seoses piirivalve tegevuse muutmisega Euroopa Liidu tingimustes on sellel teatud mõju ka meie optimeerimisele. Näiteks tulevases Eestis kui Schengeni lepinguga ühinenud riigis ei vajata näiteks Tallinna reisisadamas ja Eesti-Läti piiripunktides enam nii palju piirivalvureid. See tähendab, et isikkoosseisu, kes praegu täidab oma ülesandeid nendes piirkondades, tuleb kasutada ka muudes ülesannetes, et nende tegevus oleks efektiivne.

Allesjäänud piirivalvurid võiksid tegeleda piirivalvele antud põhiülesandega võideldes illegaalse immigratsiooniga, mis sisuliselt kattub migratsioonipolitsei tegevusalaga. Seda võiks tegema hakata juba praegu reisisadama piiripunktis ülejääva inimressursi pinnalt. Riik võidaks, sest nii poleks vaja ekstra personali palgata, väljaõpet teostada ega varustust muretseda. Ja kuna Eesti-Läti piiril peame säilitama piirikontrolli võimekuse, siis nii on võimalik neil piirivalvuritel, kes on näiteks ajutiselt tegevad riigisisese tööga, vajadusel ka piirile tagasi tulla.

Piirivalveameti ümberkorraldamine võiks toimuda Soome piirivalve eeskujul...

Kolmepoolne koostöö on kestnud kümme aastat

Eesti, Soome ja Venemaa piirivalved tähistasid 2. juunil kolmepoolse koostöö 10. aastapäeva ja uuendasid koostööprotokollid.

Soome Vabariigis Kotkas allakirjutatud kolmepoolse koostööprotokollis uues versioonis on täpsustatud soovid tihustada piiriülese kuritegevuse tõkestamist ja edendada legaalselt hästiorganiseeritud riigipiiri ületamist. Protokollile kirjutasiid alla Eesti piirivalveameti peadirektor kindralmajor Harry Hein, Soome piirivalveameti peadirektor viitseadmiraal Jaakko Smolander ja Venemaa Föderaalsete julgeolekuteenistuse piirivalveteenistuse juht kindralpolkovnik Vladimir J. Pronitshev.

Eesti, Soome ja Vene piirivalvete

kolmepoolse koostöö alguseks loetakse 2. juunil 1994, mil Soome piirivalve eestvedamisel kokkukutsutud kohtumisel Hurpu piirivalvekoronis määratleti koostöö tegevusvaldkonnad, tasandid ja korraldus. Esmakordselt kohtusid Hurpus ka taasloodud Eesti piirivalve ja reorganiseeritud Vene Föderatsiooni piirivalve juhtkond ning arutati Eesti ja Vene piirivalvete kahepoolse koostöö käivitamist ja koostöövormi Soome-Vene koostöö eeskujul.

Hurpu kohtumise tulemusena kirjutati 29. novembril 1994 Helsingi kohtumisel alla nii Eesti, Soome ja Venemaa kolmepoolse kui ka Eesti-Soome ja Eesti-Vene kahepoolse koostööprotokollid.

Kolmepoolne koostöö on läbi aastate toimunud kolmel tasandil: juhtimis-, merepiirivalve- ja piirikontrollitasandil. Koostöö käigus on vahetatud pooltele huvipakkuvat informatsiooni ning kogemusi piiriülese kuritegevuse tõkestamiseks, korraldatud erinevatel aastatel piirikontrolli tihustavaid kolmepoolseid ühisoperatsioone ning tihustatud infovahetust piirikontrolli teostamisel.

Tähtsal kohal koostöös on olnud merepääste ja -otsingu ning reostustõrjealase ühistegevuse arendamine ning iga-aastaste merepäästeõppuste korraldamine.

Urmo Kohv

Lühiveerg

Piirivalve on usaldusväärsem
Uuringufirma Turu-uuringute AS poolt läbi viidud küsitluse järgi muutus juunis võrreldes maiga enim usaldatavate institutsioonide järjestus. Esikohal püsinud Eesti Panga koha hõivas piirivalve, edestades pankka 1%. Piirivalvele ja Eesti Pangale järgnevad president, kaitseväge, politsei ja õiguskantsler.

Turu-uuringute AS-i küsitlus leidis aset 21. maist 2. juunini intervjuude vormis. Valimisse kuulus 1003 vastajat vanuses 15-74 aastat, valimisealisi kodanikke oli neist 777.

Vene kopter Eesti õhuruumis
Seoses Eesti ärimees Gennadi Everi mõrvale järgnenud kurjategijate otsinguoperatsiooniga Venemaal, kaldus Vene Föderatsiooni helikopter 25. mail kell 11 Saatse piirkonnas Eesti õhuruumi. Kell 11.50 helistas Eesti piiriesindajale Vene Föderatsiooni piiriesindaja ja kinnitas, et Vene poolel piirilähedasel alal lendab sündmusega seotud kurjategijate ning nende kasutuses olevate autode otsimise eesmärgil Vene erakorraliste olukordade ministeeriumi helikopter miilitsatega pardal.

Kurjategijad, väidetavalt kolm meest, olevat liikunud Petseri suunas.

Kell 12 kehtestati Kagu piirivalvepiirkonnas tugevdatud piirivalvamise režiim.

Eesti piiriesindaja on teinud Vene Föderatsiooni piiriesindajale antud juhtumis järelepärimise, millele ei olnud lähe trükkimine kuni vastust saanud.

Piirivalves kaks uut magistr
Põhja piirkonna infojaosakonna ohvitser Krista Kimber ja piirivalveameti personalispetsialist Alar Sepp tegid magistritööd hindadele "väga hea" Kimberi kirjutata töö teemal "Töökeskkond Põhja piirivalvepiirkonnas", kus keskkonnatingimuste kaardistamiseks teostati ulatuslik töökohade mikrokliimatiliste tingimuste mõõdistamine ja viidi läbi küsitlus. Alar Sepa magistritöö teema oli "Eesti arstide kutsetöoga rahulolu".

Kuus soomlast merehädas
21. mail päästsid piirivalvurid Soome lahel merehädast murdunud masti ja mootoririkkega Soome 12meetri pikkuse jahi, mille pardal oli 6 inimest. Kell 17.45 teatas Turu merevalvekeskus Eesti piirivalvele, et Aegna tuleornitraaversil Naissaarest idas on merehätta sattunud Soome jaht "Mademoiselle". Rakettide puudumise tõttu ei saanud aluse meeskond oma asukohast märku anda. Kell 18.10 suundusid Pirita sadamast õnnetuspiirkonda piirivalve mootorpaat ning piirivalvelaev Torm. Kell 21.00 jõudis piirivalvelaev pukseeritava jahiga õnnelikult Pirita sadamasse. Keegi jahi pardal olnud inimestest arstiabi ei vajanud.

Purjus madrus üle parda
26. mail päästsid piirivalvurid Dirhami sadamas seisnud kala-laevalt purjuspäi üle parda kukunud vahimadruse. Veerand tundi pärast keskööd kuulis Dirhami sadamas seisva piirivalvekaatri meeskonnaliige, et keegi hüüab vene keeles appi. Asja uurima läinud piirivalvurid märkasid eemal seisva kalalaeva parda kõrval vees ulpivat inimest. Tänu kiirele tegutsemisele õnnestus ühel piirivalvuritest abitus seisundis uppujast kinni saada ning teda seni veepinnal hoida, kuni paadiga kohalejõudnud kaaslane päästetava veest välja tõmbas. Kalalaeva "Abaja" päästetud vahimadrus Aleksei (1961), kes viibis laeval üksinda, oli sedavõrd raskest joobes, et ei mäletanud hommikul juhtunust midagi ega suutnud seletada, kuidas ta vette kukkus.

Tiiu Leis, Urmo Kohv

Kuus päeva kestnud väikekopteri ja selle piloodi Peedu Ventseli otsingute osales sadu inimesi, kelle ühiste jõupingutuste tulemusena leiti 17. mail Lõuna-Eestist Palupera piirkonnast kopteri rusud ja hukkunud piloot. Mida arvavad otsinguoperatsioonist seda juhtinud ja selles osalenud piirivalvurid?

Tiit Pöder, merevalvekeskuse ülem

Merevalvekeskuse ohvitserid tegutsesid vastavalt väljaõppele ja tegid kõik, mis ette nähtud päästeplaani ja IAM SAR käsiraamatu järgi. Hiljem leiti ka kadunud kopter nende paika pandud otsingurajoonist. Päästeameti Lõuna-Eesti häirekeskus kogus infot, staap kaardistas pealtnägijate ütlusi. Hiljem võttis selle töö üle politsei. Meie koordineerisime seda, mida otsivad lennudevahendid ja mida maismaauksused.

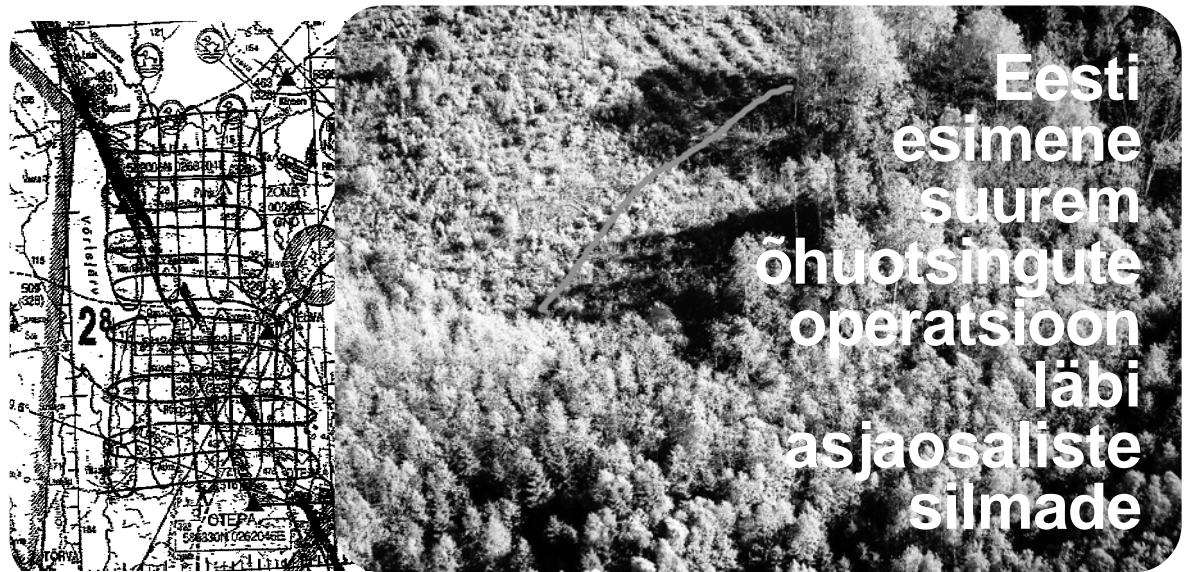
Info operatsiooni alustamiseks hilines 12 tundi. Kui kopter välja lendab, peab lennujuht keskusele andma lennuplaani, nagu näevad ette rahvusvahelised eeskirjad. Seal peavad olema kirjas lenduri lähte- ja sihtpunkt, kohalejõudmise ja väljalennu ajad ning teade selle kohta, missuguste reeglite järgi lennatakse – kas visuaal- või instrumentaalennu reeglite järgi. Peedu Ventsel lendas visuaalennu reeglite järgi.

Peale starti lendas ta kontrollimatus õhuruumis, st ta ei olnud kohustatud andma lennujaamale informatsiooni enda asukoha kohta. Navigatsioonivahenditest oli tal pardal vaid GPS, mobiiltelefon ja lennundussagedustel raadio. Lennuvahendi jõudmisel sihtpunkti peab selle piloot sulgema lennuplaani ja teatama sellest lennujuhtimiskeskusele. Millegipärast jätsid lennujuhik kahe silma vahele, et Ventselilt teadet ei tulnud. Asja uurivad lennuamet ning majandus- ja kommunikatsiooni ministereerium.

Merevalvekeskusele teatas 12. mail kell 10.04 Tallinna lennujuhtimiskeskusest vanemlennujuht Gavrilov, et "oletatavasti on lennudevahend kadunud".

Ohuolukorra kohta on kehtestatud kolm staadiumit; määratuse, häire ja õnnetusolukorra staadium. Antud juhul kehtestati määratuse seisukord ja hakati hankima infot nii Tallinna lennujuhtimiskeskusest kui õhuseireradaritelt ja lennukikäitajalt AS Pakker Aviolt, kelle värvides kadunud kopter lendas. Kuna lennujuhtimisradarite ja sekundaarradarite ning õhuseire primaarradarite informatsiooni tagasikerimine võtab kaua aega, siis viibis teade ka tehnilistel põhjustel.

Meil olid lennudevahendid valmis, et otsingupiirkonda, kopteri viimasele teadaolevale fikseeritud asukohale lennata. Info käes, startis ka päästekopter. Enne info saamist lendasid otsingupiirkonnas ka AS

Eesti esimene suurem õhuotsingute operatsioon läbi asjaosaliste silmade

Pakker Avio lennudevahendid, meile teatamata, kuhu lähevad, mis otsarbel ja mida otsivad.

Miks ei saanud õigeaegset informatsiooni PVA juhtkond ja siseministeerium? Kui piirivalvekopter väljus, teatati merevalvekeskusest koheselt piirivalveameti juhtimiskeskusele, mis asjus.

Juhtus aga nii, et meie ja juhtimiskeskusele teatati sellest, et meil on olemas VV 23.06.2002 määrus nr 237 - nn päästemäärus ja ministri käskkirj 13.12.2002 nr 539, mis käsitleb operatiivinfo edastamist siseministeeriumile, kus on öeldud, et info edastab piirivalveameti juhtimiskeskusele. Juhtimiskeskus vedas näpuga järele, et nemad ei pea seda edastama. Edaspidi peaks lahti kirjutama, kes-mis info edastab. Meil siin oli käivitunud otsinguoperatsioon, ega kõrvalistele kõnedele ei olnud aega reageerida.

Tõnis Lepp (AS Copterline juhatusel) kommenteeris lehes, et nemad joonistasid omal ajal kaardile ruudukesi. Aga ajal, kui Lepp oli lennujuhtimiskeskuse juht, ei toimunud Eestis ühtegi lennupäästeoperatsiooni... Meil tegeles ruudukese joonistamisega korrapidaja, kes kandis oletatava informatsioonist tuleneva otsingurajooni kaardile.

Avariikopteri õhust näha ei olnud, seda võisid kogeda kõik. Ka meie kopterid, mis korduvalt õnnetuspäigast üle sõitsid. Otsingut oleks kergendanud avariipoi olemasolu kadunud kopteri pardal, mis oleks aidanud määrata signaali järgi avariilise kopteri asukoha. Tulevikus tuleks võid olla kaasata merevalvekeskuse sideohvitseriks ka politseiesindaja.

Vello Vesingi piirivalveameti juhtimiskeskuse juhik

Valitsuse määrus 23.06.2002 nr 237: Piirivalveameti mereosakond informeerib viivitamatult päästeameti juhtimiskeskust ja piirivalveameti juhtkonda...lennuõnnetuse või selle ohu puhul...

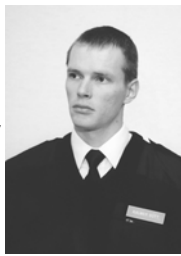
Meie ka puhtad poisid ei ole...

Siseministri käskkirj 13.12.2002 nr 539...Piiriosakonna juhtimiskeskuse korrapidajal informeerida viivitamatult mobiiltelefonile edastatava elektronposti, sms-ga...lennuõnnetusest või selle ohust ning muudest temale teatavaks saanud kõrgendatud ühiskondlikku kõlapinda leida võivatest sündmustest siseministeeriumi kantslerit, sisejulgeoleku asekanterit...Nii on õigusaktide järgi mereosakonnal kohustus informeerida päästeameti juhtimiskeskust ja piirivalveameti juhtkonda.

Oleks nad informeerinud meie juhtkonda, ei oleks tekkinud probleemi ka siseministeeriumi informeerimisega. Ei võta ka juhtimiskeskusele vastutust ära, sest juhtimiskeskus oleks pidanud siseministeeriumi teavitama olenemata sellest, kas merevalvekeskus seda tegi või mitte.

Muidugi oli tegemist lennuõnnetusega, mis selgus nädalapäevad hiljem ja algul oli tegemist lennuõnnetuse ohuga, mis selgus 12 tundi hiljem. Algul seda niimoodi ei serveeritudki, vaid lihtsalt, et on "kaduma jäänud lennudevahendi otsing". Neid otsinguid teostatakse iga päev – otsitakse paate, inimesi – võib olla selle pärast ei pööratud esialgu antud sündmusele nii suurt tähelepanu?

Kalmer Sütt piirivalve lennusalga lennukoordinaator

Kaks päeva tundus otsijatele, et operatsioon on suht kaootiline. See, et merevalvekeskus teadis, kus olla, mida teha, ei kajastunud otsijates. Operatsiooni lõpus, alates reedest, tundus asi justkui kontrolli alla saavat. SMC, Tartu lennuväli tuli juurde. Minu meelest jätsid soovida kaardid, puudusid üksuste juhtide ja sideinimeste kontaktnumbrid. Merevalvekeskuses peaks need selliseks puhuks olemas olema või sealteaks vähemalt saada infot, kust neid on võimalik hankida.

Meie, kui täidesaatev üksus, saime näiteks faxiga lennunduskaardi otsingupiirkonnas läbikammitud alade kohta, mis oli 1/50 000le mõõdus must-valge udukogu. Lennunduskaart ei kõlba selleks otsarbel, vaja oleks võimalikult täpset geograafilist kaarti. Politsei luges meile kohti ette, mida lennunduskaardil ei olnudki, a la võta Pukast allapoole...

Edaspidi peaks arvestama, et on kolm osapoolt; politsei sündmuskohal, Tartu lennujuhtimise torn ja

merevalvekeskus. Kõigil juhtunuga seotud isikutel tuleks nüüd maha istuda ja rääkida probleemidest ning teha järjepanu õppuseid. Pii-saks lihtsast kaardiõppusest, kus paberil olukord ette antakse ja öeldakse, millised üksused on saadaval; kus tuleks mõelda, kuhu komandopunktid teha, kes mida juhtima hakkab, kuidas infovahetus käib ja milliseid sidevahendeid on vaja.

Edaspidi huvitaks mind, kuidas sellistel puhkudel ka eralendureid juriidiliselt otsingutesse allutada, kust saada selleks raha?

Kuna käsiraamat IAM SAR määratleb, mis on määratuse ja ohu olukord ja kui Pakker Avio ei tea, kus neile renditav kopter asub, siis võib seda võtta halva endena. Õhusõiduki puhul on teadmatus mõeldamatu. Isegi kui kopterijuht läkski kusagile sauna õlut jooma, ei saa me eeldada, et kõik on hästi. Kõlab halvasti, aga kui ta oleks pärast allakukkumist 24 tundi veel elus olnud, siis oleks olnud viivitus, mis tekkis tänu lennujuhtimistornile ja merevalvekeskuse suhteliselt pikale mõtlemisajale, lubamatu.

Teistpidi saan ka merevalvekeskusest aru, sest inimene, kes otsuse päästekopteri õhkuõhustamiseks teeb, peab pärast aru andma, milleks see vajalik oli, et see oli õige otsus. Ja kui ülevalt hakatakse ütelda, et ei olnud, siis hiljem peab keegi selle eest maksma. See on selline psühholoogiline moment, et kalli kopteri ilmaasjata õhku tõstmise eest saab vastu püüda.

On halb, et pole sellisteks juhtumiteks raha ette nähtud. Ja takkajärgi seda taotleda on keeruline. Ühesõnaga peame ikka kindlalt veendumata, et jama on lahti...

Tõnu Raid piirivalveameti kartograaf

Siseministeeriumis moodustati 2002. aastal töörühm arutamaks, kas allasutustel on ikka vaja ühtset kaardisüsteemi. See töötas poolteist aastat ja tuli järeldusele, et on vaja. Selle järelduse alusel koostati Eesti kaardikeskusele lähteülesanne, mis-moodi kaardisüsteem välja peaks nägema kaardistuste ettevalmistuse ja süsteemi poolelt. Siseministeerium sai ülesande välja selgitada, kuidas see süsteem tööle hakkaks. Paberid jõudsid kantsleri lauale ja oldi juba ette valmistamas ettekannet ministrile, kui Ventsel metsa lendas...

Ago Tikk

Välispiiride problemaatika ja Schengeni ruumi kujunemine Euroopa Liidu õigusruumis

Pea vajalikuks tuua näitena Euroopa Liidu poolt rakendatavatest meetmetest Euroopa Liidu Nõukogu 28. juuni 2001 määrust nr 51 Sanktsioonide rakendamise vedajate suhtes, mille alusel nähakse ette sanktsioone vedajate osas, kes toimetavad piirile isikuid, kellel puudub õigus või alus riiki sisenemiseks ja võrrelda seda analoogse Eestis rakendatud õigusaktiga, selgitamaks suuremaid erinevusi küsimusele õiguslikus lähenemises ja selle rakendamisele praktikas. Eelpool nimetatud määruse artikkel 4 sätestab: 1. Liikmesriigid rakendavad vajalikke meetmeid kindlustamaks, et vedajate suhtes ja Schengeni Konventsiooni Artiklite 26(2) ja (3) alusel kohaldatavad karistused oleksid hoiatavad, tõhusad ning vastavuses ja et:

(a) kohaldatav rahaliste karistuste maksimaalne summa ei ole vähem kui 5000 eurot või sellega võrdväärne summa rahvuslikus valuutas, vahetuskursiga mis on toodud ametliku väljaande 10. augusti 2001 väljaandes, iga toimetatud isiku kohta, või

(b) selliste karistuste minimaalne määr ei ole vähem kui 3000

eurot või sellega võrdväärne summa rahvuslikus valuutas, vahetuskursiga, mis on toodud ametliku väljaande 10. augusti 2001 väljaandes, iga toimetatud isiku kohta, või (c) maksimaalne kohaldatavate karistuste üldsumma iga rikkumise eest ei ole vähem kui 500 000 eurot või sellega võrdväärne summa rahvuslikus valuutas, vahetuskursiga, mis on toodud ametliku väljaande 10. augusti 2001 väljaandes, sõltumata toimetatud isikute arvust.

Eesti Vabariigi kehtivates õigusaktides on tänasel päeval vedaja vastutus sätestatud Välismaalaste seaduses, mille § 16¹. "Välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumisega seotud kulude kandmine" lg 2 sätestab:

(2) Isik, kes transportis või kelle esindaja transportis välismaalase, kellel puudus Eesti piirile saabumisel Eestis viibimise seaduslik alus või piiriületamist võimaldav dokument (edaspidi vedaja), on kohustatud Eesti piirilt tagasisaadetava välismaalase toimetama tagasi samasse kohta, kust vedaja välismaalase transpordivahendile võttis, või välismaalase asukohariiki. Selle võimatusel on vedaja kohustatud hüvitama riigile välismaalase Eestis viibimise ja Eestist lahkumi-

sega seotud kulud.

Kui võrrelda kahe õigusakti sisulist tähendust, siis joonistub välja selge erinevus võrreldavate dokumentide vahel. Välismaalaste seaduses toodud sõnastuses ja õiguslikus käsitluses näeme, et seaduse tekstiga antud kujul ei ole tegemist mitte sanktsiooni rakendamise, vaid tagasitoimetamise ja/või selle kulude hüvitamise kohustamisega. Sama säte (tagasitoimetamise kohustuse näol) on ka varasemates EL õigusaktides, kus samuti ei käsitleta antud kohustust sanktsioonina vaid tavaprotseduurina.

Karistusseadustiku § 258 ja §259 näevad ette sanktsiooni Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone ebaseadusliku ületamise või välismaalase ebaseadusliku üle Eesti Vabariigi riigipiiri ja ajutise kontrolljoone toimetamise eest, kuid nagu ülaloodust selgub ei ole Eestis ühegi õigusaktiga sätestatud sanktsioonide rakendamine vedajate suhtes, kes toimetavad välismaalase piirile.

Ühe probleemina tuleb teadvustada asjaolu, et direktiivis kasutatav "vedaja" mõiste on tulenev Schengeni Konventsiooni artiklis 1 sätestatud mõistest, mille kohaselt "vedaja on füüsiline või juriidiline isik, kelle tööks on isikute vedu õhu, mere või maismaa kaudu" vedu.

Järgneb

Kaks meest Luhamaal teevad salakaubavedajate seas puhta töö

Luhamaa piiripunktis töötab kaks meest, kelle töö viljana on kinni peetud pea 95% kogu Kagu piirkonnas tabatud salakaubast.

Luhamaa piiripunkti vahetuse ülemal kapral Mati Visla kohta öeldakse, et seal kus koer jälje jätab, seal Visla võtab. Mati Visla on ka ise ütlust kuulnud, kuid vangutab tagasihoidlikult pead, et tema küll ei tea, millest suured edusammud tööl tingitud võiksid olla. Ta ütleb, et ei tee midagi erilist.

Mõnes mõttes on see tõsi. Visla kolleegile seersant Andres Pilmile tundub suisa müstilisena, kuidas Visla lehelugemise või arvutiekraani jälgimise lõpetab, laua tagant püsti tõuseb, taskulambi võtab,

Andres Pilm

üksest välja astub ja paari minuti pärast, kokkuvõtte tabatud salakauba kinnipidamise kohta näpus, naaseb. Nii mõõdaminnes mainib Visla, et autos on tegelikult neid kohti väga vähe, kuhu salakaupa peita on võimalik. "Ikka kas topelt-põhja vahele, ümberehitatud bensiinipaaki või uste polstritesse," ütleb ta välja lihtsa tõe.

Seersant Pilm on teine mees Luhamaa piiripunktis. Tema saavutab oma tulemuse tänu suurepärasele suhtlemisoskusele ja tõenäoliselt ka inimese- ning dokumentitundmisele. Esimest korda Pilmi kohates kontrollin oma käsi, sest taban tema silmi neid seiramas. Taban end ka mõttelt, et järelikult ütlevad talle käed nii mõndagi. Näiteks, kas

olen millegipärast närvis.

Mõistuse suhe vaistuga on nende meeste puhul ideaalilähedane. Jutu poolest on Visla õige tasane, tema üks suuremaid fänne, piirivalveameti reisidokumentide hinnangu keskuse all-ohvitser Heigo Vija iseloomustab Vislat kui TEGIJAT. Sama tiitli annab ta ka Pilmile. Üldse on Heigo Vija mees, kes välja koolitanud terve grupi piirivalvureid. Tema amplitua on varastatud sõidukid ja salakaup.

"Algul oli meid grupis rohkem, nüüdseks oleme kokku kuivanud, kuid nendega, kes jäänud, on meil nii hea koostöö, et helistame töö asjus vahel ööselgi," räägib Pilm.

Luhamaa piiripunktis alustati tõsist muudetud identifitseerimistähistega sõidukite otsimist 2003. aasta suvel. Sellest ajast kontrollitakse ühes kuus täiendavalt umbes 20-50 sõidukit. Esimene auto, mis kätte saadi, ei olnud varastatud, vaid seotud

suurejoonelise maksupettusega. Sõidukiks oli Nissan Maxima, mis tuli Venemaalt ning oli täielikult põlenud. Muudetud identifitseerimistähistega sõidukitest saadi poole aasta jooksul kätte kaheksa, neist üks oli Audi 80 ning seitse olid MB erinevad mudelid. Samuti saadi kätte viis MB sõidukit, mille identifitseerimistähised erinesid tehastähistest.

"Muudetakse nii sisutähiseid, kui ka kere ja agregaatide tähi-seid," räägib piirivalvur Pilm. Ja jätkab: "Sõidukite päritolu riikideks on Läti, Venemaa, Eesti, Leedu."

Mati Visla

Piirivalvurite poolt tabatud muudetud identifitseerimistähistega sõidukid antakse tavaliselt Luhamaa piiripunkti üle Lõuna polit-

Salakütuse paak

seiprefektuuri autojälitusele. Erinevate identifitseerimistähistega sõidukit kontrollitakse nii kaua, kuni suudetakse välja selgitada, kas sõiduki vahetatud osa on hantitud seaduslikult. Sõiduki omanik on tavaliselt heausklik ostja, kes ei tea sõiduki ebaseaduslikust päritolust midagi.

Parimatele piirivalvuritele on suureks abiks piirkonna juhtkond, kolleegid teistest piirkondadest, pealinnas asuv reisidokumentide hinnangu keskus. Ehk luges seda artiklit ka keegi parima piirivalvuri preemia määrajatest?

Tiiu Leis

65 aastat tagasi mõrvati Peipsil Eesti piirivalvurid

2

Eesti piirivalvurite terav vastulöökk

19. jaanuari 1938 tuli Vene piirivalve kahemeheline patrull hobustega Peipsi järvel Skamja küla lähedal järjekordselt sügavalt üle piirijoone Eesti territooriumile. Seekord osutusid kalurite juures olema Eesti piirivalvurid, kes lasksid piiririkkujatele hoiatuslasu õhku. Vene piirivalvurid avasid tule eestlaste pihta. Järgnenud tulevahetuses said mõlemad Vene piirivalvurid surma. Kuigi Vene esindus piirivahejuhtumi lahendamise komisjonis võttis omaks, et vahejuhtum Peipsil 19. jaan 1938 leidis aset Eesti territooriumil ja kirjutas ka alla sellekohasele protokollile, väänati fakte avalikus pressis.

Sobiv desinformatsioon omadele ajalehes "Izvestia"

Üleliiduline ametlik häälkandja "Izvestia" toob 25. jaan 1938 nr 20 (6487) ära järgmise vale. Esitan tervikteksti: "Tõsine vahejuhtum Nõukogude-Eesti piiril. Kingissepp, 23. jaan (TASS).

19. jaan. Kaks piirivalvurit Prohotshuk ja Loznik, kes olid saadetud kontrollkäigule, avastasid Pihkva järvel piiririkkujad, kes olid sõitnud Eestist üle piiri kahe saaniga NSVL territooriumile umbes 750m kaugusele. Piiriseaduse rikkujate seiramisel võeti piiririkkujad ootamatult vastu tulistamisega Eesti territooriumil Eesti piirivalve poolt, kelle koosseisus oli neli meest: üks allohvitser ja kolm reameest, kes tulistasid nõukogude piirivalvureid umbes 100m vahemaalt. Tulistamise tagajärjel said mõlemad piirivalvurid surma.

TASS-ile teatati usaldusväärseist allikaist, et välisasjade rahvakomissariaadi ülesandel andis NSVL saadik Eestis sm Nikitin Eesti välisministrile üle protestinoodi Nõukogude piirivalvurite tapmise asjas, mis sisaldas nõuet, et süüdlased selles roimas saaksid karmi karistuse ja et tapetute perekondadele antaks vastav tasu Eesti Valitsuse poolt."

Jääb vaid lisada - alati on süüdi teised!

Kättemaksuaktsioon 8. veebruaril Peipsil

Teisiti seda ei nimeta. Meie piirivalve uurimiskomisjon tegi vaidlematult kindlaks, et 8. veebruaril 1938, hommikul kell 7 läks Nina kordonist tavalisele patrullkäigule kordoniuülemelt veltveebel Artur Pungas (35 aastat vana, võttis osa 1. dets 1924 mässu mahasurumisest, töötas piirivalves 1. märtsist 1927, lõpetas Sõjaväe Ühendatud Õppeasutuste kursused 1929, kolme lapse isa) ja valvur kaplar Voldemar Kaios (32 aastat vana, sõjaväeteenistuses lõpetas

diviisi õppekompanii ja ülendati kapraliks, piirivalves alates 1925, kolme lapse isa). Kütüdimeheks oli erasik Vassili Eva (24 aastat vana, vallaline) hoburakendiga. Nina kordonist asus järve jääle märgitud piirijoon (jäässe püstitatud

kuuseoksad) 12-15 km kaugusel. Kordonist sõideti otse piiri suunas, piiril keerati põhja. Piirijoonest 500m meie poole oli jääle märgitud veel paralleeljoon,

Artur Pungas

Voldemar Kaios

mida mööda meie patrull liikus. Vene piirivalve oli mootorsaanil sõitnud ca 3km sügavuselt meie territooriumile, peatunud hobuveoki kõrval (jääle lumel kahe sõiduki jäljed ristuvad, peatuskohas õli-plekk ja inimeste jalajäljed) ning viinud meie mehed Vene poolele. Samaaegselt mootorsaaniga olid järvel viibinud kalurid näinud Vene poolt ka neli rege kihutavat sinna, kus mootorsaan tegeles meie piirivalvuritega. Meie piirivalvurid olid veel kontrollinud Piirissaare kalurite järvel viibimise lubasid ja vestelnud kaluritega. Mõninga aja möödudes olid kalurid kuulnud teiselt poolt piiri kaht kuulipildujavalangut. Ei olnud mingit kahtlust, et meie piirivalvurid viidi jõuga ähvardades üle piiri Vene poolele ja lasti seal maha, et lavastada piiririkumine. Eksimine on

Juurdluskomisjon uurib mootorsaan ja hobuveoki jälgi.

väljastatud, mõlemad mehed töötasid üle 10 aasta antud piirivalvekordonis, päev oli selge, nähtavus hea.

Piirivalvurite välisel vaatlusel oli ühel 7, teisel 11, kütüdimehel 8 ja hobusel 3 kuulahaava, laibad olid riigipiirist poole kilomeetri kaugusel Vene poolele laialipaisatuna jääle. Meie piirivalvekomisjoni liikmed, kes võtsid osa ühise juurdluskomisjoni tööst, tegid korduvalt ettepaneku Vene poolele urida mootorsaan ja hobuveoki jälgi meie pool piiri (mida meie pool ka põhjalikult tehti), kuid vastaspool keeldus kategooriliselt Eesti poolseid jälgi uurimast.

Järgneb

Heino Tõnismägi

riigiprokurör

SPORT SPORT SPORT

Rein Horn on ainsa eestlasena lasknud võistlustel 600-st 600 silma!

1968 läks Rein esimest korda Dünamo kesknõukogu võistlustele Moskvasse ja jäi võistluste lõppedes laagrisse. Laager kestis üle kahe kuu ja Reinule oli suur au olla nii kõvade laskuritega ühes laagris. Pärast laagrit olid NSV Liidu juunioride MV, kus Rein tuli standardis viiendaks ja lamades hõbemedalile.

1986. aastani oli Rein pidevalt Dünamo esimeses või teises koosseisus, kuuludes kaheksa parema hulka. Seal alates hakkas Reinu elu tiirlema kui üks suur karusell. Kevadel olid NSV Liidu karika võistlused, suvel NSV Liidu meistrivõistlused ning nõnda kuni 1986. aastani välja.

Piirivalves toimusid veel ringkondadevahelised võistlused, kus osalesid kõik väeosad. Rein kuulus Leningradi piirivalve ringkonna alla ja võistkondi oli umbes 17, alates Murmanskist kuni Kaliningradini. Need olid suured võistlused ja toimusid reeglina Petrozavodskis, kus Eesti oli alati esimese kolme hulgas - sageli võideti ka esikoht.

Rein mäletab päevi Järve garnisonis, mis algasid äratusega, siis käidi söömas ja tehti majapidamistöid - pesti põrandaid ja WC-d. Reinu lemmikud olid WC ja kolmanda korruse trepid, sest neid sai kiiresti ära puhastada ja seejärel esimesena treeningule lipata. Rein oli tavaliselt alati esimene, kes kandis roodu komandõrile ette, et töö on tehtud. Treening kestis kusagil kella viie-kuueni õhtul ning siis pidi jälle väeosas tagasi pöörduma. Samal ajal toimus ka teenistus, mis ei seganud treeninguid.

Reinu ajateenistus lõppes 1970. aasta veebruaris, kuid veel teenistuses olles pakuti talle võimalust jääda üleajateenijaks. Rein mäletab, et mõtles tükk aega selle üle, mida selline elu endaga kaasa toob. Paljud aga soovitasid tal jääda ja laskesportidannet edasi arendada. Samal ajal anti talle ka preemiaks kahetoaline korter. Reinule pakuti veel Dünamo (piirivalve) või NSV Liidu (armee) stipendiumi, kuid tema kindel soov oli piirivalvele truuks jääda ja ta ei võtnud pakutut vastu.

1974. aastal oli Rein NSV Liidu meistrivõistlustel vabapüssi topeltstandardis 2302 silmaga kolmas, kuid MM-i võistlustele

õveitsi need tulemused paraku ei viinud.

Eesti koondise treeninglaager Elvas 1968.

Kui Rein 1975. aastal Rahvaste spartakiaadi 1152 silmaga vabapüssis (3x40 lasku) ära võitis, hakkas ta esimest korda silma liidu koondise treeneritele. Rein pääseski koondisesse ja alustas ettevalmistustega, mis toimusid Suhhumis, Viiburis ja Moskvas, et valmistuda 1981. aasta Euroopa meistrivõistlusteks täiskaliibris. Saatus aga pettis Reinu, sest päev enne ärasõitu teatati talle: "Teate, teie väljasõidu paberid ei ole korras", mis tähendas tegelikult seda, et Reinul olid välismaal sugulased.

Pärast seda hakkas Reinu sportlasekarjäär tuhmuma. Stiimul oli kadunud ja Rein pidas vastu 1986. aastani, mil lõpetas laskmise, teades, et kapitalismimaadesse ta kindlalt ei pääse. Selja taga olid reisid Kuubale, Ida-Saksamaale, Ungarisse ja Poolasse, kuid kõik Dünamo või Eesti koondise koosseisus. Eriiselt mäletab Rein siiski ühte eksootilist Kuuba reisi, mis kestis kümme päeva. Reinu esimene treener sõjaväes oli Melanie Kontgar, järgmine Tiit Vaidla ja hiljem tuli Valvo Ilves.

1968. aastast alates, kui Rein kuulus Dünamo ridadesse, osales ta kõikides laagrites. Treeningukoormus oli kohutav, sest aastast pidi olema 10 kuud kodust eemal. Veebruaris alustati Suhhumiga ja novembris lõpetati Viiburis. Mõnikord oli ka talvel Moskvas treeninglaager. Kõik see tähendas pikka aega, kuni 1981. aastani, kodust ja perest eemal viibimist.

Järgneb
Tõnu Lauter

Eesti piirivalve 10. lahtised meistrivõistlused jooksukrossis 21.-22. aprillil Jõulumäe tervisekeskuses. Kuni 30a naiste 2000m start. Esiplaanil (nr 198) ülekaalukalt ka 1000m distantsi võitnud Miina LILLEPRUUN piirivalve spordi keskklubist.

Piirivalveleht

Rahvusvaheline sõjaõigus

Okupatsiooniõigus ja okupeeritud territooriumi õiguslik seisund

Nagu panganduses, nii valitsevad seadusandlikud puudused ka põllumajanduses. See on teine ärimajanduse haru, mis on eriti oluline just arengu- ja majanduslikult. Sisuliselt peab okupeerija kindlustama ka sellistes piirkondades avaliku korra, elanikkonna julgeoleku ja põliselanikkonna peamiste huvide kaitse. Suhteliselt tavaline käitumispraktika on tänapäeval jätta kehtima legitiimses suverääni poolt kehtestatud seadused, mis reguleerivad põllumajandust ning tagada nende täitmine. Teise maailmasõja ajal harrastasid teljeriigid okupeeritud territooriumitel sellist agrarpoliitikat, mis teenis emamaa vajadusi, eirates täielikult kohaliku elanikkonna vajadusi. Sellise põllumajanduspoliitika käigus rikuti ilmselgelt Haagi 1907. aasta konventsiooni artikleid 52, 53 ja 55.

Varem võisid okupatsiooni võimud vastavalt oma vajadustele opereerida kommunikatsioonidega (telekommunikatsioon ja sidevõrk; gaas, kütuse ja elektrivõrk; torujuhtmed jne), mis asusid okupeeritud territooriumil. Kui seda tehti, oleks tulnud need okupatsiooni lõppedes tagastada endistele omanikele vähemalt samaväärses seisukorras, kui ülevõtmise hetkel. Genfi VI konventsioon (artiklid 23, 25-26, 38, 61-62, 98, 106-112, 128) nõuab, et okupeeritud territooriumi elanike, kui ka interneeritud sidepidamiseks muu maailmaga peavad olema avatud postkontorid ja peab toimima postiteenistus.

Okupatsioonivõimud toetavad okupeeritud territooriumi pädevaid riigiasutusi kultuuriobjektide (ka sõjategevuse käigus kahjustada saanud) kaitsmisel ning säilitamisel.

Riiklike arhiive (ka avalike salvestite (public records) hoidlaid) on siiani peetud okupatsioonivõimude seisukohalt vähetähtsateks objektideks. Traditsiooniline arusaam on seisnud selles, et ka okupatsioonivõimul peab olema võimalus kasutada tsiviilarhiivide materjale, kuid need tuleb hiljem kindlasti sinna tagastada. Erandi võib teha materjalide kohta, mis otseselt on seotud või kajastavad just käimasolevat sõda. See laialt levinud arusaama on alles hiljuti täielikult ümberhinnatud. Kuna arhiivimaterjale kasutatakse väga massiliselt, tõenäoliselt ka propa-

ganda eesmärkidel ning materjale võidakse moonutada varjamaks tõde sõjakuritegudest ning tahtlikult hävitada, on tänapäeval okupeerija kohustus arhiivide kohene sulgemine kasutajatele, kuid nende säilitamine. Okupatsioonivõimudel ei ole kohustust neid ka hiljem kõigile avada.

Haridussüsteemi kontrollimine okupatsioonivõimu poolt on olnud paljude vaidluste ja erimeelsuste allikaks. Enne 1949. aastat ei olnud seda rahvusvaheliselt aktsepteeritud seadusandlikes aktides määratletud. Von Glahn'i andmetel on eksperdid saavutanud konsensusse selles, et okupandil on õigus teostada kontrolli haridussüsteemi üle, kuid jäid erimeelsusele, milline see kontroll täpselt saab olla. Loogiliselt võttes ei tohi haridusasutustes olla otseseid sõnavõtte okupatsioonivõimude vastu ning veel vähem poliitilist tegevust. Kokkulepe saavutati ka selles, et koole võib ajutiselt sulgeda, kui seda nõuab sõjaline olukord. Ka USA seadusandluses valitses selles osas täielik teadmatus, kuniks kindral Dwight Eisenhower avaldas proklamatsiooni saksa rahvale. Proklamatsioonis käskis kindral sulgeda kõik haridusasutused, välja arvatud orbede (laste)kodud ja internaatkoolid, kuniks natsism ei ole lõplikult välja juuritud. Mainitud proklamatsioon koostati enne, kui liitlasväed astusid Saksamaa pinnale. Kindral Dwight Eisenhower'i käsk viidi täide piinliku täpsusega, mille tulemusena kannatas küll ajutiselt hariduse tase, kuid töölt vabastati natsionaalsotsialistliku taustaga kooliõpetajad ja ülikoolide õppejõud ning viidi kooliõpikutesse sisse vajalikud parandused. Tolleaegsed liitlaste nn koolitusohvitserid püüdsid juhendada Haagi 1907. aasta määrustest niipalju, kui seda oli haridussüsteemis võimalik teha, kuni Saksamaa tingimusteta kapituleerumiseni. Kapituleerumise järgselt haridusele enam piiranguid ei rakendatud. Genfi IV konventsioonis on kirjas, et okupant peab igakülgselt kaasa aitama haridusasutuste paremale funktsioneerimisele, kuid mitmed eksperdid on väitnud, et artiklid ei hõlma kõrgharidust ja sellega seotud institutsioone.

On iseenesest mõistetav, et okupatsioonivõimudele on eluliselt

vajalik saavutada kontroll meedia üle okupeeritud territooriumil, mis aitab ellu viia temale vajalikku poliitikat ning kujundada elanikkonna meelsust. Selle tulemusena võib okupant kohaldada teatud kitsendusi, mis on vajalikud eduka okupatsioonipoliitika teostamiseks. Okupandil on antud vabad käed sisse viimaks äärmiselt põhjalik tsensuur kõigile ajakirjandusväljaannetele, vajadusel neid isegi sulgedes, lisaks sellele ei ole keelatud tsenseerida posti, telegraafi ja telefonikõnesid (telekommunikatsiooni), raadio- ja TV saateid ning kontrollida postituvide kasutamist. Tavaliselt võtab okupant kohe oma kontrolli alla kõik konfliktikäigus terveksjäänud (ka erakapitalil põhinevad) TV- ja raadiojaamad ning peale kontrolli saavutamist nende üle lubatakse peale okupatsioonivõimule vajalike ametlike teadete ja uudiste jätkata tsenseeritud programmi edastamist.

Põhimõtteliselt on lubatud rahvakogunemised, kuid seda siiski tingimusel, et okupatsioonivõimudele on antud koopia peetavate kõnede tekstist ja koosoleku üldine programm või kava. Eelpoolmainitud usutoimingute vabadusele lisaks oli siiani lubatud ka usuliste rituaalide nagu potsessioonide ja ristikäikude läbiviimine ilma okupatsioonivõimude otsese loata, kuid sellest loobuti Teise maailmasõja ajal kõigi osapoolte poolt. Piiranguid ei kohaldata tavaliste jumalateenistuste suhtes, kus võimalikel võimaldatakse jätkata ilmaliku abi andmist koguduste liikmetele okupatsioonivõimu kaasabil. Ka riigi seadusliku valitsuse ajal lubatud tulirelvad ja nende laskemoon korjatakse tsiviilisikutelt kokku. Selleks on okupatsioonivõimudel ilmselgelt õigus, tagamaks okupeeritud territooriumil ohutus kõigile seal alaliselt või ajutiselt elavatele ning viibivatele isikutele. Relvasus ja laskemoon on võinud sattuda tsiviilelanikkonna kätte ka lahingupaikadelt või endise sõjaväe dislokatsioonikohtadest.

Humanitaarorganisatsioonidel, nagu Punane Rist ja Punane Poolkruu, on lubatud jätkata nende humanitaartegevust. Okupatsioonivõimudel ei ole õigust nõuda selliste organisatsioonide personalisega struktuuris muudatusi, kui see võib kahjustada nende humanitaartegevust.

Järgneb
Tarmo Ränisoo

161 piirivalveametnikku said kutsetunnistused

20. mail anti Muraste piirivalveveekoolis pidulikult piirivalveametnike kutsetunnistused kokku 161-le piirivalveametnikule, neist 128-le piirivalveametniku III ja 33-le piirivalveametniku IV kutsekvalifikatsioon.

Kutsetunnistused andsid piirivalveveekoolis ametnikele üle õiguse ja sisekaitse kutsenõukogu esimees Margus Möldri, piirivalveameti peadirektor kindralmajor Harry Hein ja kutsekomisjoni esimees kolonelleitnant Roland Peets.

Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

Piirivalveametniku III kvalifikatsioon sisaldab kutsestandard on koostatud esmakordselt ning

Esiplaanil Siiri Siitam ja Toomas Malleus piirivalveametist.

kinnitatud 3. märtsil 2004 õigus- ja sisekaitse kutsenõukogu otsusega. Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kandud

kutseregistrisse.

Ühtlasi tähistas piirivalveameti kutsekomisjon oma esimest tegevusaastat.